

ОСТВАРИВАЊЕ СУПСИДИЈАРНЕ ТУЖБЕ У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

Увод

Извршеним кривичним делом, као друштвено опасним и противправним понашањем, повређују се или угрожавају добра и вредности којима држава пружа кривичноправну заштиту. Нападнута добра, вредности и на закону засновани интереси могу припадати грађанима-појединцима или друштвеној заједници институционализованом кроз државу.

Кривичноправна заштита је заштита *post faktum*, она се остварује тако што овлашћени субјекти иницирају гоњење учинилаца дела која су кривичним законом одређена као кривична дела. С обзиром на степен друштвене опасности извршених кривичних дела, различити су и субјекти овлашћени за гоњење учинилаца тих дела. За извршена кривична дела која су управљена против егзистенцијалних интереса друштвене заједнице као и против виталних интереса грађана, држава преко јавног тужиоца предузима кривично гоњење. Гоњење за кривична дела мање друштвене опасности је препуштено иницијативи непосредно оштећених лица.

Став законодавца да се повредом или угрожавањем интереса грађана истовремено нападају и интереси државе, на плану кривичног гоњења се реализује тако што надлежни јавни тужилац има обавезу да по службеној дужности покрене кривични поступак, увек када постоје законски услови за кривично гоњење, без обзира на то да ли се кривичним делом непосредно напада интерес државе или првенствено интереси непосредно оштећеног лица. Изузетак су поменута кривична дела мање друштвене опасности за чије се извршење учиниоци, према одредбама кривичног закона, гоне по приватној тужби.

У конкретним процесним ситуацијама, јавни тужилац може погрешно сматрати да нису испуњени законски услови за кривични прогон лица осумњиченог кривичном пријавом, а такав став може проистећи и из недобронамерних побуда јавног тужиоца. Исто тако, јавни тужилац може погрешити при процени да не постоје законски услови за наставак покренутог поступка, а поред овог, разлог одустанка од даљег гоњења може бити и злонамерна опструкција кривичног гоњења.

Могућност незаконитог или неправилног поступања јавног тужиоца приликом покретања кривичног поступка, као и при процени испуњености услова за одржавање кривичног поступка у току, представља мотив интенције законодавца да непосредно оштећеном лицу омогући покретање или наставак кривичног поступка.

Супституцијом носиоца функције гоњења, лице непосредно оштећено кривичним делом стиче својство оштећеног као супсидијарног тужиоца, чиме опстаје могућност за добијање личне сатисфакције и за остваривање евентуално поднетог имовинско-правног захтева.

Циљ овог рада је аналитичко сагледавање института супсидијарне тужбе, посматраног кроз призму нашег позитивног кривично-процесног законодавства. Оштећени као титулар права на супсидијарну тужбу стиче право да самостално поступајући, штити своје и интересе друштвене заједнице. Остварујући право на супсидијарну тужбу оштећени као супсидијарни тужилац има иста права која има јавни тужилац, осим оних која припадају јавном тужиоцу као државном органу (чл. 63. ЗКП). Полазећи од наведене одредбе закона, предмет интересовања аутора овог рада нису права оштећеног као супсидијарног тужиоца у кривичном поступку, већ су се у фокусу пажње нашла поједина спорна питања која се односе на могућност да се нека права која припадају јавном тужиоцу, а за која у теорији

не постоји сагласност да ли је јавни тужилац титулар тих права као државни орган или као кривично-процесна странка, прошире и на оштећеног као супсидијарног тужиоца.

С обзиром да оштећени може преузети функцију гоњења у различитим моментима, целокупна тематика рада је подељена у пет делова. У првом делу рада се приступа појмовном одређењу оштећеног као супсидијарног тужиоца и сагледавању значаја супсидијарне тужбе. Други део рада је посвећен стицању својства супсидијарног тужиоца на самом почетку кривичног поступка, после одбацивања кривичне пријаве од стране јавног тужиоца. Остала три сегмента рада се односе на стицање и процесни положај оштећеног као супсидијарног тужиоца у фазама претходног и главног кривичног поступка, као и у поступку по жалби.

I. Појам оштећеног као супсидијарног тужиоца и оправданост супсидијарне тужбе

Јавни тужилац, обавезан начелима официјелности и легалитета, дужан је да покрене кривични поступак када постоји законом предвиђени квалитет и квантитет доказа да је одређено лице извршило кривично дело за које се гони по службеној дужности. Међутим, при процени да ли у конкретном случају постоји законом предвиђени степен сазнања о кривичном делу и учиниоцу, потребан за покретање или наставак кривичног поступка, јавни тужилац може погрешити или заменити пристрасан став на штету оштећеног. У тој ситуацији настаје могућност да учинилац кривичног дела остане некажњен, чиме се погађају интереси друштвене заједнице, као и лични интереси оштећеног, коме ће бити отежано остварење имовинско-правног захтева.

Да би се неутралисала могућност наношења штете друштвеним и личним интересима незаконитим и неправилним поступањем јавног тужиоца, кривично-процесном законодавству стоје на располагању две солуције. Прва је да се предвиди судска контрола вршења функције гоњења, а друга, да се омогући оштећеном да под законом предвиђеним условима преузме кривично гоњење од јавног тужиоца. Наш законодавац је усвојио ово друго решење, које омогућује оштећеном да замени јавног тужиоца у вршењу функције гоњења и тиме добије својство овлашћеног тужиоца. На тај начин овлашћење да преузме гоњење представља коректив незаконитог и неправилног рада јавног тужиоца.⁽¹⁾

”Оштећени који ступа на место јавног тужиоца, од којег преузима функцију гоњења ако јавни тужилац не предузме кривично гоњење или од већ започетог одустане, за кривична дела за која се иначе гони по службеној дужности, назива се супсидијарни тужилац”.⁽²⁾

Поставља се питање, ко се може појавити у својству супсидијарног тужиоца. При одговору на ово питање, треба поћи од законске дефиниције да је ”оштећени лице чије је какво лично или имовинско право кривичним делом повређено или угрожено” (чл. 147. ЗКП). Дакле, кривичним делом нападнута лична или имовинска права доводе до стицања процесне легитимације оштећеног за преузимање гоњења.

Брачни друг и најближи крвни и грађански сродници оштећеног могу стећи својство супсидијарног тужиоца ако у року од три месеца од смрти оштећеног преузму гоњење односно дају изјаву да поступак настављају (чл. 60. ст. 6. ЗКП).

Оштећени који у току кривичног поступка, по правилима грађанског права, уступи потраживање трећем лицу, не губи својство супсидијарног тужиоца а лице које је потраживање стекло не стиче својство супсидијарног тужиоца, јер је то

1). Др Чедомир Стевановић, Кривично процесно право СФРЈ, Београд, 1982, стр. 127.

2). Драго Радуловић, Положај оштећеног у кривичном поступку (магистарски рад), Ниш, 1981, стр. 42.

лично и непреносиво право оштећеног.³⁾ Значи, право на супсидијарну тужбу се не може правним послом пренети на трећа лица.

Ако је кривично дело резултат радње више лице (саизвршилаштво), а јавни тужилац покрене кривични поступак против појединих саизвршилаца, саизвршиоци против којих је покренут кривични поступак не могу стећи својство супсидијарног тужиоца у односу на остале извршиоце.

Напред изложени ставови теорије, судске праксе и законодавства проистичу из намере да се ограничи могућност злоупотребе права на супсидијарну тужбу проширивањем круга процесно легитимисаних лица за стицање својства овлашћеног тужиоца.

Оправданост егзистирања супсидијарне тужбе у кривичном поступку произилази из законом признатог легитимног права оштећеног да издејствује кажњавање окривљеног, чиме би добио личну сатисфакцију а олакшао би се и пут остваривања евентуално поднетог имовинско-правног захтева.

Интерес оштећеног, када се ради о кривичним делима за која се гони по службеној дужности, инкорпориран је у друштвени интерес. Јавни тужилац је првенствено надлежан за кривично гоњење, а право на супсидијарну тужбу представља допуну заштите интереса оштећеног и друштвене заједнице. Право на супсидијарну тужбу постоји од момента извршења кривичног дела, али се може реализовати тек ако јавни тужилац не покрене кривични поступак или ако у некој од фаза поступка одустане од оптужбе. Коришћењем права на супсидијарну тужбу, оштећени стиче шансу да сопственом активношћу заштити своје а посредно и друштвене интересе.

II. Стицање својства супсидијарног тужиоца у моменту покретања кривичног поступка

О извршеном кривичном делу јавни тужилац најчешће сазнаје из поднете кривичне пријаве. Разматрајући кривичну пријаву, јавни тужилац може закључити да у конкретном случају нису нарушени друштвени интереси јер дело описано у кривичној пријави није кривично дело за које се гони по службеној дужности или постоје процесне сметње за покретање кривичног поступка из чл. 153. ст. 1. ЗКП (наступање застарелости кривичног гоњења, обухваћеност дела амнестијом или помиловањем и постојање других околности које искључују кривично гоњење). Резултат оваког става јавног тужиоца је одлука о одбацивању кривичне пријаве и могућност стицања својства супсидијарног тужиоца.

У теорији кривичног процесног права се разматра питање да ли јавни тужилац променом правне квалификације дела, чији је чињенични опис садржан у кривичној пријави прихваћен, одбацује кривичну пријаву. Одговор на питање да ли јавни тужилац мењањем правне квалификације *de facto* одбацује кривичну пријаву одређује могућност стицања својства супсидијарног тужиоца за пријављено кривично дело.

По ставовима већине теоретичара сматра се да променом правне квалификације, при прихваћеном чињеничном опису садржаном у кривичној пријави, јавни тужилац не одбацује тиме и саму кривичну пријаву. Правна квалификација дела из кривичне пријаве не обавезује јавног тужиоца, као што ни правна квалификација садржана у оптуженом акту јавног тужиоца не обавезује суд. Самим тим што кривична пријава није одбачена оштећени не може преузети гоњење од јавног тужиоца. Ако би оштећеном било омогућено да заступајући правну квалификацију дела садржаног у кривичној пријави настави кривично гоњење, онда би паралелно текла два поступка, што је противно принципу *ne bis in idem*, па тиме и незаконито. Оштећени се може појавити као тужилац само ако јавни тужилац

3) Др Тихомир Васиљевић, др Момчило Грубач, Коментар Закона о кривичном поступку. Београд, 1987, стр. 98.

уопште не покрене (што није случај у изложеној ситуацији) или ако у потпуности одустане од гоњења за одређено кривично дело.⁽⁴⁾ Оштећени може наставити кривично гоњење ако јавни тужилац одустане од гоњења у току кривичног поступка, променивши правну квалификацију јавног тужиоца односно заступајући правну квалификацију из кривичне пријаве.

Према неким мишљењима, подношење оптуженог акта јавног тужиоца са правном квалификацијом кривичног дела другачијом од оне садржане у кривичној пријави представља неприхватање иницијативе за гоњење за пријављено дело. Зато протагонисти овог схватања сматрају да и у овој ситуацији постоји обавеза јавног тужиоца да одустаје од гоњења за пријављено дело.⁽⁵⁾

Заступницима овог става би се могло поставити питање: да ли се може правној квалификацији дела у кривичној пријави придавати већи значај и значајније процесне репресалије него правној квалификацији садржаној у оптуженом акту јавног тужиоца (поготову ако је аутор кривичне пријаве оштећени, по правилу праву невично лице)?

Правна квалификација дела садржана у кривичној пријави утиче на то ко ће бити овлашћени тужилац у конкретној кривичној ствари. Када јавни тужилац утврди да је правна квалификација дела у кривичној пријави неадекватна и да из чињеничног описа дела произилази да се ради о кривичном делу за које се гони по приватној тужби, онда он не може кривичну пријаву упутити надлежном суду да са њом поступа као са приватном тужбом, већ мора одбацити кривичну пријаву. По одбацивању кривичне пријаве оштећени може захтевати да се са њом поступи као са приватном тужбом или наступајући као супсидијарни тужилац издејствовати судску одлуку о томе да ли се ради о кривичном делу за које се гони по службеној дужности. Ако из одлуке суда произилази да се не ради о кривичном делу за које се гони по службеној дужности, оштећени може одустати од кривичног гоњења или тражити да се његова кривична пријава третира као приватна тужба.⁽⁶⁾

Ако јавни тужилац није покренуо кривични поступак против учиниоца наведеног у кривичној пријави али је за исто дело покренуо кривични поступак против лица, оштећени не може преузети функцију оптужбе како би гонио учиниоца означеног у кривичној пријави. Кривични поступак се не може водити против два различита лица за конкретно кривично дело осим уколико се не ради о саучесништву. Ако је у питању саучесништво, оштећени може вршити кривично гоњење према оном саученику против кога јавни тужилац није покренуо поступак.

III. Стицање својства супсидијарног тужиоца у претходном кривичном поступку

1. Стицање својства супсидијарног тужиоца у фази истраге

По одбацивању кривичне пријаве, оштећени може манифестовати намеру за покретање кривичног поступка подношењем захтева за спровођење истраге истражном судији, стварно и месно надлежном за решавање конкретне кривичне ствари. Истражни судија се може сагласити са поднетим оптужним актом и у том случају оштећени стиче својство супсидијарног тужиоца. Оштећени као супсидијарни тужилац, у складу са одредбама чл. 63. има право да својом делатношћу активно допринесе остваривању задатака истраге-расветљавању кривичне ствари до степена вероватноће, како би поступак могао прећи у наредну фазу. Ако се истражни судија не сагласи са захтевом за спровођење истраге, затражиће одлуку

4) Др Тихомир Васиљевић, др Момчило Грубач. *op. cit.* стр. 100.

5) Др Дурмитор Углешић, Недостаци код заштите интереса оштећеног у кривичном поступку, *Одвјетник*, 1958, б. 4, стр. 73.

6) Др Тихомир Васиљевић, др Момчило Грубач. *op. cit.* стр. 271.

већа позитивних судија. Уколико већ тврди да постоје околности из чл. 153. ЗКП решењем ће одбити захтев за спровођење истраге оштећеног. Ако веће позивних судија сматра да је захтев за спровођење истраге оштећеног основан, донеће решење о спровођењу истраге уместо истражног судије. Тиме оштећени стиче својство овлашћеног тужиоца и постаје субјект контрадикторног разматрања кривичне ствари.

Процесни положај оштећеног у случајевима када јавни тужилац у току истраге или по завршеној истражи одустане од гоњења, као и када решење о обустави истраге донесе веће позивних судија, у основи је исти као и положај оштећеног који је својство супсидијарног тужиоца стекао саглашавањем са захтевима за спровођење истраге поднетог од самог оштећеног. Разлика је једино што оштећени у поменутим ситуацијама својство супсидијарног тужиоца стиче прихватањем захтева за допуну истраге од стране истражног судије или већа позивних судија, или подизањем оптужнице у року од осам дана од дана обавештења од истражног судије да је истрага завршена.

Међутим, постоји разлика у процесном положају оштећеног зависно од тога да ли је истрага обустављена решењем истражног судије по одустанку јавног тужиоца од оптужбе или је решење о обустави истраге донело веће позивних судија.

Јавни тужилац може у току истраге или по завршетку истраге одустати од гоњења. У том случају истражни судија доноси решење о обустави истраге, јер не постоји процесна претпоставка за даљи поступак-нема оптужног акта овлашћеног тужиоца. На решење истражног судије о обустави истраге оштећени нема право жалбе. Он само може поднети предлог за допуну истраге или подићи оптужницу и тиме наставком кривичног поступка стиче својство супсидијарног тужиоца.

Ако је решење о обустави истраге донело веће позивних судија (противно вољи јавног тужиоца) оштећени може изјавити жалбу. Законска је презумпција да, уколико је жалбу изјавио само оштећени, само изјављивање жалбе представља преузимање гоњења. (чл. 171. ст. 4.).

2. Остваривање супсидијарне тужбе у фази оптужења

Подизање оптужнице може представљати наставак активности оштећеног као супсидијарног тужиоца по завршетку истраге вођене по његовом захтеву, а може бити и акт преузимања гоњења по одустанку јавног тужиоца у фази истраге. У овим процесним ситуацијама оштећени као супсидијарни тужилац, заступајући оптужницу, има процесни положај идентичан положају јавног тужиоца.

Поред тога, могуће је да јавни тужилац који је подигао оптужницу, одустане од гоњења пре ступања оптужнице на правну снагу. У овој ситуацији оштећени као тужилац може тражити допуну истраге (јер је истрага завршена), а може подићи и нову оптужницу. При подизању нове оптужнице оштећени као супсидијарни тужилац је везан чињеничним стањем утврђеним у истрази али не и чињеничним описом и правном квалификацијом кривичног дела из оптужнице јавног тужиоца.

Дилему која је била присутна до доношења сада важећег Закона о кривичном поступку, да ли оштећени као супсидијарни тужилац може подићи непосредну оптужницу, разрешио је чл. 160. ст. 7. поменутог закона.⁽⁷⁾ Додатну аргументацију за став да и оштећени као супсидијарни тужилац може подићи непосредну оптужницу представља и решење из чл. 264. ЗКП по коме ако оштећени као тужилац подигне оптужницу без спровођења истраге, а председник већа првостепеног суда сматра да нема места гоњењу због постојања околности из чл. 270. тач. 1-3, затражиће одлуку већа.⁽⁸⁾

7) Ради се о могућности оштећеног као тужиоца да подигне непосредну оптужницу за кривична дела за која је предвиђена казна затвора до пет година.

8) Види: др Тихомир Васиљевић, др Момчило Грубач, *op. cit.* стр. 455.

IV. Стицање својстава супсидијарног тужиоца у главном кривичном поступку

У стадијуму главног кривичног поступка, оштећени може преузети кривично гоњење у фази припремања главног претреса и на главном претресу.

Уколико јавни тужилац одустане од гоњења у току припремања главног претреса, значи, по ступању оптужнице на правну снагу а пре отварања главног претреса, оштећени преузимањем гоњења има исти процесни положај и када до одустанка јавног тужиоца од гоњења дође после подизања оптужнице а пре њеног ступања на снагу. Дакле, стицањем својстава супсидијарног тужиоца у овој фази поступка, оштећени може остати при подигнутој оптужници јавног тужиоца а може подићи и нову оптужницу. При подизању нове оптужнице оштећени као супсидијарни тужилац није везан чињеничним описом и правном квалификацијом из оптужнице јавног тужиоца.

На главни претрес се, сходно начелу јавности позива и оштећени. Ако јавни тужилац одустане од оптужнице на главном претресу, оштећени је дужан да се одмах изјасни да ли хоће да продужи гоњење (чл. 61. ЗКП). Треба нагласити да сама изјава оштећеног о продужавању гоњења не подлеже судској контроли.

Законска је предпоставка да оштећени који није присутан на главном претресу а уредно је позван, неће продужити гоњење. Јасно је ако јавни тужилац у току главног претреса одустане од оптужнице а оштећени који није уредно позван не дође на главни претрес, па због тога буде донета пресуда којом се оптужба одбија, да се оштећеном може дозволити повраћај у пређашње стање. Дилема која је раније постојала у теорији по питању да ли се и уредно позваном оштећеном може дозволити повраћај у пређашње стање, ако се позиву није одазвао из оправданих разлога, разрешена је чл. 61. ст. 2. ЗКП у корист оштећеног.

Изјавом датом након одустанка јавног тужиоца од оптужнице на главном претресу, оштећени као супсидијарни тужилац може наставити гоњење одмах ако остаје при оптужници јавног тужиоца или може затражити одлагање главног претреса ради припреме нове оптужнице. При подизању нове оптужнице, оштећени као супсидијарни тужилац је везан чињеничним стањем утврђеним на главном претресу.

Ratio могућности оштећеног као супсидијарног тужиоца да подигне оптужницу различиту од оптужнице јавног тужиоца је да чињенично стање описано у оптужници јавног тужиоца, доказима и чињеницама утврђеним на главном претресу, може бити измењено па би остајање при оптужници јавног тужиоца онемогућило оштећеног као супсидијарног тужиоца да у потпуности чињенично утемељи оптужницу.

Сви докази и чињенице утврђене на главном претресу могу представљати чињеничну основу оптужнице оштећеног као супсидијарног тужиоца. Што се тиче правне квалификације кривичног дела садржане у новој оптужници оштећеног као тужиоца, једино ограничење при изради нове оптужнице је да се мора радити о "генусно истом кривичном делу"⁽⁹⁾ са кривичним делом које је било предмет оптужнице јавног тужиоца.

До завршетка главног претреса јавни тужилац може поново преузети кривично гоњење. Поред одобравања овог законског овлашћења јавног тужиоца, у теорији се указује и на могућност неодговорног и малициозног поступања јавног тужиоца које би проузроковало доношење ослобађајуће пресуде, чиме би интереси оштећеног били доведени у питање. Коректив евентуалног незаконитог поступања јавног тужиоца у овој процесној ситуацији представља могућност да

9) Др Бранко Петрић, Може ли оштећени као тужилац гонити за теже кривично дело од оног за чије је гоњење јавни тужилац одустао, Југословенска адвокатура, бр. 5-6, 1968, стр. 87.

оштећени, иако је "истиснут" са функције овлашћеног тужиоца, може донету пресуду побијати из свих законом предвиђених основа.

V. Остваривање супсидијарне тужбе у поступку по жалби

Оштећени који је стекао својство овлашћеног тужиоца у првостепеном поступку истовремено је стекао и процесну легитимацију за изјављивање жалбе, којом може побијати пресуду из свих основа предвиђених у члану 363. ЗКП.

Исто тако, као што је напоменуто, поновним преузимањем гоњења од јавног тужиоца, оштећени задржава право да изјављивањем жалбе побија донету пресуду из свих законских основа.

Оштећени може у поступку по жалби не само задржати својство супсидијарног тужиоца већ то својство може и стећи у поступку иницираном жалбом. Наиме, јавни тужилац може с обзиром на резултат претреса пред другостепеним судом, у целини или делимично одустати од оптужбе. Ако јавни тужилац одустане од оптужнице у целини оштећени стиче право на продужење гоњења (чл. 374. ЗКП).

Интенција је законодавца да могућност јавног тужиоца да одустане од оптужнице учини зависним од резултата претреса пред судом правног лека а не од евентуалног промењеног мишљења јавног тужиоца. Због тога одустанак јавног тужиоца од оптужнице на основу резултата претреса пред другостепеним судом треба образложити. Везујући могућност јавног тужиоца да одустане од оптужнице за резултат претреса, законодавац је искључио могућност одустанка јавног тужиоца од оптужнице ако се у поступку по жалби решава у седници већа. Самим тим, ако се поступак по жалби одвија у судници већа, не постоји могућност да оштећени настави кривично гоњење.

Може се прихватити критика законских решења која омогућавају одустанак јавног тужиоца (с обзиром на резултат претреса пред судом правног лека) у поступку по жалби, "чиме се отвара пут остварењу супсидијарне тужбе".⁽¹⁰⁾

Аргументација овог става се огледа у томе што се у поступку по жалби одлучује о судбини изјављене жалбе и нападнуте пресуде а не о оптужници. Донета првостепена пресуда је конзумирала подигнуту оптужницу, па се у поступку по жалби о основаности жалбе и правилности пресуде. Одустајање од оптужнице у поступку по жалби значи располагање јавног тужиоца са кривично-правним захтевом државе односно праштање казне. У овој ситуацији кривично-правни захтев државе се може реализовати једино успехом супсидијарне тужбе.

Стекавши својство супсидијарног тужиоца на претресу пред другостепеним судом, оштећени има исти процесни положај као и оштећени који је својство супсидијарног тужиоца стекао на гланом претресу пред првостепеним судом.

Оштећени као супсидијарни тужилац у поступку по жалби који се одвија на претресу, стиче процесну легитимацију за изјављивање жалбе на пресуду другостепеног суда, под условима из чл. 391. ст. 1. тач. 2. Закона о кривичном поступку.

10) Др Тихомир Васиљевић, др Момчило Грубач, *op. cit.* стр. 656. (коментар уз чл. 374. ЗКП)

Закључак

Аналитичким сагледавањем института супсидијарне тужбе кроз призму одредаба Закона о кривичном поступку, може се констатовати да је остваривање права на супсидијарну тужбу конзистентно регулисано. Међутим, да би се доследно реализовао положај оштећеног као супсидијарног тужиоца као титулара права на супсидијарну тужбу, при наредним променама законодавства треба уважити поједине ставове теорије кривичног процесног права.

Најпре, треба санкционисати обавезу јавног тужиоца да у случају одбацивања кривичне пријаве или одустанка од гоњења у току кривичног поступка, обавести о томе оштећеног са поуком да може преузети функцију гоњења под законом предвиђеним условима. Уколико јавни тужилац не обавести оштећеног о одбацивању кривичне пријаве односно о одустанку од даљег гоњења, треба предвидети обавезу јавног тужиоца да о овим чињеницама обавести вишег јавног тужиоца са презентирањем разлога којима се руководио при доношењу ових одлука.

Изричито треба предвидети да ли се законска могућност јавног тужиоца да од истражног судије затражи предузимање појединих истражних радњи и пре формалног почетка истраге, уколико је учинилац непознат, може проширити и на оштећеног као супсидијарног тужиоца.

Исто тако, треба обратити пажњу на аргументовану критику овлашћења јавног тужиоца да и на претресу пред другостепеним судом одустане од гоњења а тиме и омогући оштећеном наставак гоњења. вању кривичне пријаве односно о одустанку од даљег гоњења, треба предвидети обавезу јавног тужиоца да о овим чињеницама обавести вишег јавног тужиоца са презентирањем разлога којима се руководио при доношењу ових одлука.

Целовити посматрано, да би се отклониле неке недоумице које се оодносе на положај оштећеног као супсидијарног тужиоца, при прописивање права дужности јавног тужиоца која не припадају јавном тужиоцу као државном органу, па тиме припадају и оштећеном као супсидијарном тужиоцу, треба употребљавати генусни назив, овлашћени тужилац.

REALISATION OF VICARIOUS CLAIM IN CRIMINAL PROCEEDING

- Summary -

Right to vicarious claim a complementary form of protection of interests of the injured person in criminal proceedings. Possibility for the injured person to take over the function of presecution from the public presecutor under conditions forseen by law is a correctness of possible irresponsible and unlawful action of the public prosecutor.

The injured person may acquire quality of the vicarius prosecutor having the criminal charges been dismissed by the public prosecutor, as well in case when public prosecutor gives up the presecution for criminal offence during criminal proceedings.

In changes to come shortly in the criminal adjective law there should be put into the law sue position of the injured person as a vicarious prosecutor, as law titular to various claims, by considering position of the criminal adjective law theories.

**РАДОВИ НА ПОСЛЕДИПЛОМСКИМ
СТУДИЈАМА**

